

ELi ökomärgis paberitoodetele

ELi ökomärgis graafilise otstarbega paberile ning pehmepaberile ja pehmepaberist toodetele pakub tarbijatele ja tootjatele keskkonnasäästlikku alternatiivi tavapaberitoodetele, mis aitab vähendada nende mõju keskkonnale.

Paberitoodete ELi ökomärgise tugevus seisneb laiaulatuslike keskkonnakriteeriumite järgimises, mis soodustab üleminekut ringmajandusele. ELi ökomärgise eesmärk on edendada energiatõhusaid tootmisprotsesse, et vähendada vee- ja õhuheitmeid, mis aitavad kaasa kliimamuutustele. Samuti tagab märgis, et tooted sisaldavad vähe ohtlikke aineid, ja tõendab, et tooraine pärineb säästvalt majandatud metsadest või ringlussevõetud materjalidest. Tooterühm hõlmab nii isiklikuks kui ka professionaalseks kasutuseks loodud tooteid.

Tooterühma kuulub mis tahes töötlemata, trükimärkideta, tühi paber või papp lehtedena või rullis, värvimata või värvitud, mis on valmistatud paberimassist ja sobib kirjutamiseks, trükkimiseks või töötlemiseks. Samuti kuuluvad tooterühma pehmepaberist tooted, mis sobivad kasutamiseks isikliku hügieeni otstarbel, vedelike imamiseks või pindade puhastamiseks või kasutamiseks nende otstarvete kombinatsioonis; sh järgmist liiki pehmepaberist tooted: taskurätikud, tualettpaber, kosmeetilised salvrätikud, köögi- ja majapidamisrätikud, käterätikud, salvrätikud, linikud ja tööstuslik pühkepaber. Imavate hügieenitoodete (näiteks imikumähkmed ja naiste hügieenitooted) kohta kehtivad eraldi kriteeriumid.

Kitsaskohad ja lahendused

ELi ökomärgis käsitleb mitmeid keskkonnavalaseid kitsaskohti, mis on tingitud paberi kasutamisest:

Kitsaskoht	Probleem	ELi ökomärgise lahendus
1. kitsaskoht: raadamine ja metsade degradeerumine	<i>Paberitoodetes kasutatavad kiud on sageli pärit ebatõhusalt majandatud metsadest, kus võidakse raiet teha.</i>	ELi ökomärgise kriteeriumite eesmärk on kaitsta metsi raadamise eest nõudega, et vähemalt 70% toote jaoks ettenähtud kiust on ringlussevõetud või pärit metsadest, mida majandatakse vastavalt säästva metsanduse põhimõtetele, mis on sätestatud asjakohase sõltumatu kolmanda osalise, näiteks metsahoolde nõukogu (Forest Stewardship Council, FSC) sertifitseerimissüsteemis. Kui toode sisaldab sertifitseerimata esmast materjali, tuleb rakendada kontrollisüsteemi, millega tagatakse, et materjal on seaduslikult hangitud ega pärine geneetiliselt muundamata liikidest.
2. kitsaskoht: CO₂-heide ja energiakasutus	<i>Ebatõhus energiakasutus paberivabrikutes tekitab ülemäärast ja kontrollimatut süsinikdioksiidiheidet, mis aitab kaasa kliimamuutustele, atmosfääri hapestumisele, osoonikihi kahanemisele ja taastumatute ressursside ammendumisele.</i>	Paberivabrikud, mis toodavad ELi ökomärgisega graafilise otstarbega paberit ja pehmepaberit, peavad järgima CO ₂ -heite piirmäärasid ning rangelt kontrollima pabermassi ja paberi tootmisel tekkivat õhku- ja vetteheidet, näiteks väävli (S), fosfori (P) ja NO _x -heidet. Taotlejad ei tohi ületada tarbitud elektrienergia ja kütuse maksimumkogust (kogu paberi olemusringi jooksul) ning peavad arvutama kogu tootmisprotsessis, sealhulgas ringlussevõetud paberimassi trüükivärvide eemaldamisel kasutatud sisendenergia. Uutes kriteeriumites on kehtestatud rangemad nõuded nii õhu- ja veeheitetele kui ka elektri- ja kütusetarbimisele.
3. kitsaskoht: mürgiste ainete mõju keskkonnale	<i>Paberi tootmise käigus keskkonda paisatud mürgised ained avaldavad keskkonnale kahjulikku mõju, näiteks põhjustavad veekogude eutrofeerumist, mis kahjustab ümbritsevat ökosüsteemi.</i>	Ohtlike kemikaalide heited kujutavad keskkonnale ja tervisele suurt ohtu kogu paberitootmise käigus – alates veekogude eutrofeerumisest kuni töötajate mürgistuseeni. ELi ökomärgise kriteeriumid graafilise otstarbega paberile ning pehmepaberile ja pehmepaberist toodetele keelavad kõige kahjulikumad ained, näiteks klooripõhised pleegitusained või metallipõhised värvained. Taotlejalt nõutakse ka paberivabriku reoveepuhasti õhku- ja vetteheite mõõtmist.

**4. kitsaskoht:
paberijäätmete
mõju
keskkonnale**

Väärakäitlemise korral võib paberi olelusring keskkonda mõjutada.

ELi ökomärgise eesmärk on vähendada tselluloosi- ja paberitööstuse tekitatud jäätmeid. Ökomärgist taotlevatel paberivabrikutel peab olema jäätmekäitlussüsteem, mis sisaldab jäätmete eraldamise, korduskasutamise ja ringlussevõtu konkreetset korda paberi tootmise käigus. Taotlejad peavad endale seadma ka jäätmetekke vähendamise ning jäätmete korduskasutamise- ja ringlussevõtu suurendamise eesmärgid. Selle kriteeriumi täitmisel on eelis taotlejatel, kes on registreeritud ELi keskkonnajuhtimis- ja keskkonnanõudeerimissüsteemis (Eco-Management and Audit Scheme, EMAS).

**5. kitsaskoht:
paberi liigne
kasutamine**

Juhiste puudumine võib põhjustada paberi liigset kasutamist ja tahtmatut raiskamist.

ELi ökomärgise eesmärk on piirata paberi ebatõhusat kasutamist, tagades, et ökomärgise saanud toodetele on lisatud asjakohased juhised. Toote pakend peab pakkuma parimaid keskkonnakaitse nõuandeid, näiteks „Soovitavalt printida paberi mõlemale poolele“ ja „Soovitavalt koguda vanapaber ringlussevõtmiseks“.

Lisateave ...

ökomärgise andmise süsteemi, võimaluste, asjaosaliste, taotlemise kohta: <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel>

#ringmajandus
www.ecolabel.eu